

Sopimus Raahen säännösteltyjen vesistöjen tilan parantamisesta

Rakennetun ympäristön lautakunta 24.11.2021 § 160

1031/11.03.03/2021

Valmistelija Johtava ympäristötarkastaja Aino Alatalo

Raahen alueen mittavat vesistöjärjestelyt toteutettiin 1960- ja 1970-luvuilla rakentamalla Haapajärven tekojärvi sekä patoamalla merestä Siniluodonlahti ja Kuljunlahti makeavesialtaiksi. Säännösteltyjen vesistöjen kokonaisuuteen sisältyivät myös Pattijoki, Haapajoki sekä Piehinginjoki. Säännöstelyn tarkoituksena oli varmistaa terästeollisuudelle riittävä makean veden saanti. Raahen kaupunki oli tuolloin toimijana rakennushankkeissa ja on edelleen yksi säännöstelyn luvanhaltijoista sekä vesistöhankeiden osapuolista.

Vuosille 2016-2021 laaditun vesienhoitosuunnitelman mukaisena toimenpiteenä käynnistettiin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen, Raahen kaupungin ja SSAB Europe Oy:n toimesta säännöstelyä koskeva kehittämistyö. Tarkoituksena on kehittää Raahen vesistöihin noin 50 vuotta sitten tehtyä säännöstelyjärjestelmää siten, että säännöstelystä ja vedenotosta aiheutuvat haitat vähenevät sekä tulvasuojelu, vesistöjen ekologinen tila ja virkistyskäyttömahdollisuudet parantuvat turvaten samalla terästehtaan vedenhankinnan tarpeet. Kehittämiskohteisiin kuuluvat muun muassa Haapajärven tekojärven ja Siniluodonlahden vedenkorkeuteen sekä Pattijoen ja Haapajoen kuivuuteen ja tulviin liittyvät asiat.

Säännösteltyjen vesistöjen tilan parantamiseksi on valmisteltu Raahen kaupungin, SSAB Europe Oy:n ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen välinen aiesopimus. Sopimuksen tarkoituksena on ilmaista tahtotilaa kohdealueen vesistöjen tilan parantamiseen ja säännöstelykäytäntöihin kohdistuviin tarpeellisten muutosten tekemiseen. Vesistöjen tilaa parantavista toimenpiteistä laaditaan ensimmäinen toimenpidesuunnitelma vuodelle 2022.

Suunnitelmaan on tarkoitus sisällyttää Pattijoen, Piehinginjoen ja Haapajoen vesistöalueiden säännöstelyn kehittämisselvityksessä esille nostettuja toimenpiteitä:

- Laaditaan väliaikaista säännöstelyjärjestelmää koskeva ohje, jonka mukaisesti säännöstelyä kokeillaan ja sen toteutumista seurataan
- Täsmennetään säännöstelyä koskevia lupia ja sopimuksia sekä selvitetään ja valmistellaan mahdollisia muutostarpeita. Raahen kaupunki on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ohella toinen säännöstelylupien haltijoista.
- Kehitetään Pattijoen pumppaamon toimintaa SSAB:n ja Raahen kaupungin toimesta

- Selvitetään Haapajoen ja Pattijoen uomien vetokykyä ja tulvarajoja
- Selvitetään Piehinginjoen säännöstelypadon kalatien toimivuutta ja toteutetaan jokialueen kalataloudellinen kunnostustarvekartoitus
- Piehinkijoki-Haapajoki-Pattijoki -alueen vesiensuojelun yleissuunnitelman ja toimenpide-ehdotuksen laatiminen
- Selvitysten perusteella alueen vesistöjen kunnostustoimenpiteitä tullaan mahdollisesti toteuttamaan tarpeen mukaan

Selvitysten teko ja toimenpiteet jakautuvat usealle vuodelle. Yksittäisten toimenpiteiden toteutukseen ja rahoitukseen osallistumisesta päätetään erikseen. Osalle hankkeista on mahdollista hakea myös ulkopuolista rahoitusta, mutta kaikki vaativat myös paikallista rahoitusta.

Liitteet	Sopimus Raahen säännösteltyjen vesistöjen tilan parantamisesta
Esittelijä	Tekninen johtaja Vimpari Jarkko
Päätösesitys	Päätää, että Raahen kaupunki osallistuu Raahen säännösteltyjen vesistöjen tilan parantamiseen ja valtuuttaa tekninen johtaja allekirjoittamaan asiaa koskevan sopimuksen.
Päätös	Hyväksyi esityksen.